

Voorhoeve

orde. Ik meen dat het wenselijk is om wat betreft de financiering van vredesoperaties een wat grotere flexibiliteit te hebben, omdat men vredesoperaties niet precies van jaar tot jaar, zelfs niet altijd van halfjaar tot halfjaar, kan voorspellen. Zo kunnen wij nu de verwachting uitspreken dat de vredesoperatie in Haïti waarschijnlijk in februari volgend jaar kan worden beëindigd. Wij hebben getekend voor een jaar, twee rotaties. De situatie in Haïti is rustig en ik verwacht dat de Verenigde Naties volgend jaar zullen vaststellen dat nog wel enige voortgezette aanwezigheid, bijvoorbeeld op het terrein van politiewaarneming, nodig is. Ik verwacht dat wij in 1996 op lagere uitgaven zullen zitten, hoewel wij natuurlijk nog niet weten wat andere problemen in de wereld ons aan inspanningen zullen vragen. Ik neem het pleidooi van de heer Van den Doel dus over om nog eens te kijken naar de wijze van financiering. Het is positief dat is vastgesteld dat er structureel een bedrag van 300 mln. beschikbaar is, maar daar kunnen nog wel eens forse schommelingen in zitten de komende jaren. Ik denk dat dat een onderwerp is dat op een geïntegreerde manier in de buitenlandsector moet worden bekeken, want het is niet alleen maar een zorg van Defensie. Wij streven juist een integratie van beleid na in de herijking.

De heer Van den Doel heeft verder gevraagd hoe de 26 mln. aan uitgaven voor de Moray-klasse onderzeker wordt gedekt. Dat wordt door Economische Zaken betaald en het wordt verantwoord op de begroting van Defensie. Dat zal in dit en het volgend jaar door Economische Zaken aan Defensie wordt betaald. Wij hoeven ons er dus geen zorgen over te maken dat dit een gat in de begroting van Defensie zou slaan. De begroting van EZ wordt met vergelijkbare bedragen verlaagd.

De heer Hoekema heeft nog gevraagd hoe moet worden omgegaan met de verwachting dat verkopen van defensiemateriaal structureel hoger zouden kunnen zijn. Ik meen dat dat een te optimistische verwachting is. Wat wij nu of volgend jaar verkopen, kunnen wij namelijk niet het jaar daarop verkopen. Het heeft dus alleen liquiditeitsverschuivingen tot gevolg. Het is voor mij dus geen reden om

begrotingen structureel aan te passen of dit in de discussie over de herijking te brengen. Op zich zijn op korte termijn hogere verkoopopbrengsten altijd nuttig, omdat dat de financiële krapte helpt op te lossen, maar het is ook verstandig om dat soort bedragen in te zetten voor toekomstige liquiditeitsproblemen. Dat is ook hetgeen wij zojuist aan de orde hebben gehad toe wij spraken over het bedrag van 100 mln.

De heer **Hillen** (CDA): De minister heeft mijn vraag over de taakstellende onderuitputting niet beantwoord. Om welk bedrag gaat het daarbij en denkt hij dat te halen? Als hij dat niet haalt, krijgt hij dan te maken met een verplichtingenstop?

Minister **Voorhoeve**: Het zal niet gemakkelijk worden voor Defensie om daar een proportioneel deel van op te hoesten. Het is een taakstelling die het kabinet als geheel voor zich heeft gesteld. Door de grote verschuivingen in het defensiebeleid als gevolg van de korting naar aanleiding van het regeerakkoord, voorzie ik geen onderuitputting op de begroting van Defensie. Dat is dus een vraagstuk dat de minister-raad als geheel moet oplossen. Ik kan nu geen uitspraken doen over de vraag welke bijdrage Defensie aan een dergelijke taakstellende onderuitputting kan leveren.

De heer **Hillen** (CDA): Dat ben ik met u eens, maar geldt dat ook voor de prijsbijstelling van 60 mln. die er nu aan is toegevoegd?

Minister **Voorhoeve**: Ja. Omdat de prijsbijstelling lager was dan voorzien, zou dat bedrag van 60 mln. in feite moeten worden teruggegeven aan Financiën. Wij hebben dit echter betrokken bij het vraagstuk van de onderuitputting. Dit is dus nog een punt van onderhandeling tussen Defensie en Financiën. Ik kan daar nu nog geen uitspraken over doen.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24194).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Kamp** (VVD): Mijnheer de voorzitter! Uit tabel 3.3 van de Voorjaarsnota blijkt dat een deel van de rijksbijdrage voor academische ziekenhuizen is overgeheveld van de rijksbegroting in enge zin naar het uitgavenkader zorg. Het gaat om een bedrag van 255 mln. met ingang van 1995. Op pagina 10 van de Voorjaarsnota staat dat met dit laatste mede wordt vooruitgelopen op een overheveling van het ministerie van OCW naar het ministerie van VWS. Is deze rijksbijdrage nu al of niet overgeheveld van OCW naar VWS? Als dat het geval is, zou dat mij verbazen. Ik wijs op de zeer moeizame voorgeschiedenis van dit voornemen, zowel bij de totstandkoming van het regeerakkoord als in de periode daarna. Ik had verwacht dat het kabinet hierover een brief aan de Kamer had gezonden.

Wij hebben bij de behandeling van het FOZ gesproken over het kabinetsvoornemen tot overheveling van het deel voor de patiëntenzorg van de academische ziekenhuizen naar VWS. Toen werd gezegd dat het zou gaan om drie tranches van 85 mln. Het is nu vreemd dat deze overheveling wel voorkomt in tabel 3.3 van de Voorjaarsnota, maar niet in de suppletore begrotingen van VWS of van OCW. Is dit een technische overboeking? Dat lijkt mij niet, want dan zou die terug moeten zijn te vinden in de suppletore wet. Ik krijg hier gaarne opheldering over.

Men zal begrijpen dat mijn fractie zich er zorgen over maakt of in werkelijkheid straks niet de verantwoordelijkheid voor de patiëntenzorg zonder geld wordt overgeheveld. Ik wil hier graag een klip en klaar antwoord op. Wellicht ziet de minister van OCW hierin een goede bezuinigingsmogelijkheid voor zijn begroting en dan moet een en ander straks verspijkerd worden in het

Kamp

premiegefinancierde deel van de zorg. Welke zekerheid hebben wij uiteindelijk dat dit geld ook wordt overgeheveld?

Voorzitter! Ik wil ook graag een toelichting op het punt van de bouwgemachtigden. Ik wist overigens niet dat die bestonden. Het aanstellen van bouwgemachtigden blijkt een interessante mogelijkheid om de kosten van nieuwbouw te drukken. Welke grote nieuwbouwprojecten zijn nog in aantocht? Ik raak hiermee min of meer aan de contracteervrijheid, ook voor de financiële kant, een onderwerp waar ik al eerder over heb gesproken. De minister vindt dat directies en besturen van instellingen zelf moeten proberen om het geld zo goedkoop mogelijk te lenen. Ik begrijp dat de twee bouwgemachtigden die nu zijn aangesteld voor 1,2 mln. op de begroting drukken. Waar wordt dat geld aan besteed? Gaarne een verduidelijking op dit punt.

□

Minister **Borst-Eilers**: Mijnheer de voorzitter! Mevrouw Kamp heeft detectivewerk verricht met betrekking tot de 255 mln. Zij heeft daar een aantal vragen over gesteld. Het bedrag van 255 mln. is nog niet overgeheveld. Eind november hebben minister Ritzen en ik een brief gestuurd aan de Vereniging van academische ziekenhuizen, met een afschrift aan de Tweede Kamer. Daaruit bleek dat wij uiterlijk per 1 januari 1996 willen komen tot een verlaging van de uitgaven op de OCW-begroting met 250 mln. Dat wordt gelijktijdig toegevoegd aan het budget voor patiëntenzorg. De oorspronkelijke afspraak om het in drie tranches van 85 mln. te doen, hebben de heer Ritzen en ik verlaten. Wij zijn tot de conclusie gekomen ± de heer Ritzen was het er uiteindelijk ook mee eens ± dat het beter in één keer kon als het wat later kon gebeuren. Wij hebben met elkaar afgesproken om dit soort operaties niet halverwege het jaar uit te voeren, omdat zij allerlei financiële consequenties hebben. Dus per 1 januari 1996, als het ware in de oudejaarsnacht, brengt minister Ritzen mij een fles champagne en 255 mln. Per 1 januari 1996 gaat die nieuwe situatie in. Het zal niet meer op de begroting van OCW voor 1996 staan. Het zal dan toegevoegd zijn aan het budgettaire kader zorg. Die

operatie verloopt strikt neutraal. De taken en het bijbehorende bedrag worden samen overgeheveld.

Mevrouw **Kamp** (VVD): Voorzitter! Nu zegt de minister dat het 1996 wordt. Het vreemde is echter dat het in de Voorjaarsnota, in tabel 3.3, al geboekt wordt vanaf 1995.

Minister **Borst-Eilers**: Ik moet toegeven dat er bij VWS van uitgegaan is dat het bedrag al in de loop van 1995 zou zijn overgeheveld. De minister van Onderwijs heeft mij er echter van weten te overtuigen dat het om allerlei redenen praktischer is, aangezien het per 1 januari 1996 moet ingaan, om het precies op die datum over te hevelen.

Mevrouw **Kamp** (VVD): Hoe wordt het dan verwerkt? Dan is het niet in de Miljoenennota en in de VWS-begroting voor 1996 die wij op Prinsjesdag ontvangen, opgenomen. Moet het dan in 1997 bij suppletore wet worden opgenomen?

Minister **Borst-Eilers**: U zult het wel tegenkomen in het FOZ-kader 1996. Het wordt ook geen begrotingsgeld van ons. Het komt terecht in de premiesector, want het gaat om patiëntenzorg die via de premies betaald wordt.

Voorzitter! Mevrouw Kamp heeft een vraag gesteld over de bouwgemachtigden. Zij sprak over twee bouwgemachtigden, samen goed voor een bedrag van 1,2 mln. Als dat het salaris zou zijn van de bouwgemachtigde zou menige beroepsgroep in de gezondheidszorg zich direct laten omscholen tot bouwgemachtigde. Dat bedrag is een raming. Er zijn op het ogenblik twee bouwgemachtigden aangesteld: één voor de nieuwbouw Academisch Ziekenhuis Nijmegen en één voor de nieuwbouw van het Wilhelmina-kinderziekenhuis in Utrecht. Het hangt enigszins van de snelheid van plannen maken af of er ook nog bouwgemachtigden nodig zullen zijn voor andere grote projecten dit jaar. Dat is nog niet helemaal te overzien. Dat geld is niet alleen salaris voor deze mensen. Zij worden ondersteund door administratieve kracht. Er waren wat opstartkosten. Het project moest ontwikkeld worden, er moesten instructies worden opgesteld enz. Het is de bedoeling dat de bouwgemachtigde ervoor zorgt dat grote bouwprojecten

binnen de perken blijven, in twee opzichten. Ten eerste moet er alleen gebouwd worden als er een vergunning is verleend en ten tweede moet er gebouwd worden binnen het vastgestelde budget. Die budgetten zijn soms heel hoog. Het kan zo maar om een groot academisch ziekenhuis in de orde van grootte van 1 mld. zijn. Overschrijdt men dan 1% op zo'n budget in een langjarig project ± wat helemaal niet ondenkbaar is; het is zelfs reeds vaak vertoond ± dan gaat het al om 10 mln. Dus de kost gaat hier al heel snel voor de baat uit. Er is ervaring met dit soort bouwcoördinatoren bij de nieuwbouw van het Academisch Ziekenhuis Utrecht en van het Academisch Ziekenhuis Amsterdam. Met name in Utrecht is men voor de bouw exact binnen het budget gebleven. Grotendeels was dit te danken aan het feit dat er een soort waakhond was aangesteld, die iedere keer als men iets meer wilde, akkoord moest gaan, maar er dan op wees dat het elders minder moest. Dus een soort minister Zalm voor de ziekenhuisbouw. Nogmaals, ik heb groot vertrouwen in het systeem. Ik vind het ook heel goed om het op deze manier in te stellen. Het bedrag van 1,3 mln. is een raming. Als het bij deze twee projecten blijft en als er geen andere projecten van start gaan in 1995, zullen wij uiteindelijk een onderschrijding van dat bedrag zien op de begroting.

Mevrouw **Kamp** (VVD): Hoe houdt zich dit met name tot het College voor ziekenhuisvoorzieningen? Uiteindelijk heeft dat college een bewaakfunctie, geeft het de vergunningen af en hoopt het dat de kosten binnen een bepaald budget blijven. Is het niet een beetje overbodig?

Minister **Borst-Eilers**: Nee, het is niet overbodig. Het College voor ziekenhuisvoorzieningen stelt nauwkeurig de richtlijnen vast en het controleert op papier alles wat officieel gepland wordt. Maar in een feitelijk bouwproces kunnen allerlei dingen voorkomen, zoals de aankoop van bepaalde materialen, kleine veranderingen, toch maar duurdere sterilisatoren. Men vraagt hiervoor geen toestemming aan het College voor ziekenhuisvoorzieningen. Dat hoeft ook niet. Maar iemand die het uitgavenproces ter plekke strikt bewaakt, kan zorgen dat alles wat te

Borst-Eilers

veel wordt uitgegeven elders weer gecompenseerd wordt.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van de Hoge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin (II) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24179);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Algemene Zaken (III) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24180);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (IV) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24181);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24182);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24183);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (VII) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24184);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24185);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de**

uitgaven en de ontvangsten van de Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24186);

- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24187);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (XII) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24190);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24191);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24192);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24193);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Infrastructuurfonds voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24195);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Landbouw-Egalisatiefonds, Afdeling A, voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24196);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Gemeentefonds voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24197);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Provinciefonds voor het jaar**

1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24198);
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Fonds economische structuurversterking voor het jaar 1995 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (24204).**

Deze wetsvoorstellen worden, na goedkeuring van de onderdelen, zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De vergadering wordt van 19.35 uur tot 21.05 uur geschorst.

Aan de orde is:

- **het debat naar aanleiding van een algemeen overleg over het rapport van de Algemene Rekenkamer inzake zelfstandige bestuursorganen en de ministeriële verantwoordelijkheid hiervoor.**

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Kamp** (VVD): Voorzitter! Vanavond zal een aantal debatjes worden gevoerd. Dat betekent dat ik eraan bij moet dragen, de zaak puntig en bondig te houden. Uw vermaning van de vorige keer, dat wij het betoog moeten toespitsen op de moties, zal ik daarbij in gedachten houden. Dat zal ik dan ook nauwgezet doen.

De VVD neemt de waarschuwingen die wij hebben gekregen over scheefgroei bij verzelfstandigingen, toegespitst op zelfstandige bestuursorganen, heel serieus. De laatste indringende waarschuwing die wij hebben gekregen, was die van de Rekenkamer. Wij hebben tijdens het algemeen overleg met de ministers aangegeven op welke punten wij de bestaande situatie willen corrigeren en nieuwe situaties in de juiste richting willen leiden. Die punten sloten aan bij hetgeen de collega's Rehwinkel en Scheltema in dat algemeen overleg naar voren hebben gebracht. Samen met hen hebben wij die punten verder uitgewerkt in een aantal moties. Daarvan leg ik er nu twee voor.

De eerste motie betreft een uitspraak over de voorkeursvolgorde bij de heroverweging van de